

Hélène Mongin

Louis en Zélie Martin

Heiligheid in het dagelijkse leven

met een voorwoord door
mgr. Lagoutte

uitgeverij
Betsaida / Emmanuel
's-Hertogenbosch

Inhoud

Gebruikte afkortingen	9
Voorwoord.....	13
Inleiding	15
I De jeugdijaren of het verlangen naar God	19
II Een huwelijk uit liefde.....	29
III God komt altijd op de eerste plaats.....	47
IV De roeping van de ouders.....	65
V Het bedrijf Martin.....	91
VI Missionaire echtgenoten.....	111
VII De tijd van beproevingen.....	119
VIII Het lijden van Zélie	137
IX Het offer van Louis	161
Besluit: De heiligverklaring van een echtpaar	185
Dankzegging.....	191
Chronologisch overzicht	193

Inleiding

De heiligverklaring van Louis en Zélie Martin op 18 oktober 2015 was een historische gebeurtenis; het is slechts de tweede maal in haar geschiedenis dat de Kerk gehuwden als echtpaar heilig verklaart.¹ En het gaat hier niet om zomaar een echtpaar, aangezien het hier de ouders betreft van Thérèse de l'Enfant Jésus, 'de grootste heilige van de moderne tijd' om het met de heilige paus Pius X te zeggen. Op deze manier wil de Kerk de schijnwerpers richten op een heilige familie in onze tijd en zo een hoopvol weerwoord bieden aan de felle aanvallen die op dit moment gericht zijn op de familiekring. Dit betekent dat Louis en Zélie niet heilig verklaard werden omwille van hun dochter. Inderdaad heeft Thérèse hen beschreven voor haar lezers. De uitspraak van Christus: 'men herkent een boom aan zijn vruchten'² wordt trouwens begrijpelijk als men kijkt naar Thérèse en haar ouders. Maar daar blijft het niet bij. De Kerk erkent de heiligheid zelf in Louis en Zélie, een heiligheid die profetisch is voor onze tijd. Hun voorbeeld toont ons dat heiligheid geen ideaal is dat voorbehouden blijft aan uitgelezen zielen, godgewijden of martelaren. Het is een keuze en een genade die aan elk van ons wordt aangeboden. De omstandigheden waarin Louis en Zélie leefden, zijn merkwaardig genoeg erg vergelijkbaar met de onze, hoewel er een eeuw tussenligt. Beide ouders werken terwijl zij hun kinderen opvoeden; zij komen dus altijd tijd tekort. Zij kennen de vreugde en het verdriet dat in een

---

¹ Op 21 oktober 2001 worden Luigi en Maria Beltrame Quattrocchi, een italiaans echtpaar, heilig verklaard door Johannes Paulus II.

² Mat 7,17-20.

gewone familie voorkomt; zij sterven aan ziekten die ons ook bekend zijn: borstkanker bij Zélie en arteriosclerose bij Louis, een ziekte van de hersenen waarvoor hij drie jaar lang zal verblijven in een psychiatrische instelling. De heiligheid van de echtgenoten Martin ligt niet zozeer in wat hen overkomt, dan wel in de manier waarop zij ermee omgaan.

Elk aspect van hun leven vertrekt vanuit hetzelfde beginpunt en heeft slechts één doel: de liefde tot God. Dit leidt niet tot een totale vergeestelijking, integendeel: deze instelling die vanuit het hart vertrekt, zorgt ervoor dat hun alledaagse leven een liefdesgeschiedenis wordt. Hierin betrekken zij hun familie, hun verwanten en vrienden, hun buren en zelfs hun medewerkers en uiteindelijk de hele Kerk, om hen – in de letterlijke betekenis van het woord – op te voeden.

Laten we hopen dat elke lezer evenveel deugd zal ontdekken als ik bij het bestuderen van het leven van Louis en Zélie. Ik heb hiervoor vele documenten geraadpleegd over de echtgenoten Martin; zie hier de gegevens voor wie er dieper op in wil gaan:

De *Correspondance familiale* (1863) (Ed. du Cerf, 2004) bevat 217 brieven van Zélie, waarvan de overgrote meerderheid bestaat uit brieven aan haar broer en schoonzus in Lisieux, geschreven tussen 1863 en haar dood in 1877. Zij is de brieveschrijfster van de familie, omdat Louis niet hield van schrijven. Het is dus niet verwonderlijk dat zij de hoofdrol speelt in deze periode, gewoonweg omdat er over haar meer gegevens te vinden zijn. De brieven die heel levendig, vrijmoedig en vol humor zijn, doen ons intreden in de intimiteit van Zélie met haar familie. In hetzelfde werk vinden wij ook vijftien brieven van Louis, hoofdzakelijk van na het overlijden van zijn echtgenote, waarin wij een zacht en diepzinnig man ontdekken, die verliefd is op God.

Histoire d'une famille, door P. Piat (heruitgave Téquie, 1997) is de referentie-biografie, waarvan Céline Martin, hun eigen dochter, beweerde dat deze volkomen waarheidsgetrouw is. Deze biografie verscheen in 1946 en is dus opgesteld in de verrukkelijk ouderwetse stijl uit deze periode, maar zij is daarom zeker niet minder volledig en gedocumenteerd.

Zélie Martin en Louis Martin door Dr. Cadeot (François-Xavier de Guibert, 1996) zijn twee uitstekende biografieën die enerzijds gebaseerd zijn op het getuigenis van Céline over ouders en anderzijds op een nauwkeurig historisch onderzoek. Jammer genoeg zijn deze werken uitverkocht.

Zélie et Louis Martin, les saints de l'escalier door Henri en Alice Quantin (Ed. du Cerf, 2004). Ik ben het niet eens met elke analyse die erin voorkomt, maar ik wil hen bedanken omdat zij op een meesterlijke wijze hebben aangetoond hoe onsamenhangend de lage aantijgingen tegen Louis en Zélie zijn, die werden geuit door schrijvers die het zelfs niet verdienen vernoemd te worden. Zo hoef ik niet terug te komen op deze onverkwikkelijke polemiek.

La mère de sainte Thérèse de l'Enfant Jésus en Le père de sainte Thérèse de l'Enfant Jésus, door Céline Martin (Karmel van Lisieux, 1953-1954).

Oeuvres Complètes (Ed. du Cerf-DDB, 1992) door Thérèse de l'Enfant Jésus; dit blijft de beste gegevensbron over Louis.

Talrijke nummers van *Thérèse de Lisieux* en *Vie thérésienne*: zeer gedocumenteerde tijdschriften, uitgegeven door de Pèlerinage Sainte Thérèse de Lisieux.

Het vervolg van het verhaal klinkt als een sprookje: 'Zij leefden lang en gelukkig en hadden veel kinderen', maar het was wel een leven in de schaduw van het kruis.

In de intimiteit van deze reële, zo aantrekkelijke familie, ontdekken wij de echte gezichten van Louis en Zélie, die tegelijkertijd zo menselijk en zo heilig zijn.

I

De jeugdijaren of het verlangen naar God

Op 13 juli 1858 huwt Louis Martin met Zélie Guérin in de mooie kerk van Onze Lieve Vrouw van Alençon. Hij is vierendertig jaar oud, zij zesentwintig, zij kennen elkaar slechts drie maanden, maar zij twijfelen er geen ogenblik aan dat dit huwelijk de wil is van God. Het was evenwel niet deze roeping die beiden in hun hart voelden branden tijdens hun jeugd. De weg die hen naar elkaar toe leidde, is een mooie illustratie van hoe 'God recht schrijft op kromme lijnen'.

Louis wordt als eerste geboren te Bordeaux, op 22 augustus 1823. Zijn vader, Pierre-François Martin, is kapitein in het Franse leger. Hij neemt eerst deel aan de napoleontische oorlogen en verblijft daarna in verschillende garnizoenen: Bordeaux, Avignon, Strasbourg. In 1818 huwt hij met Fanny Boureau, de dochter van één van zijn vrienden in het leger en hij zorgt daarbij zelf voor de bruidsschat, die zij niet kan betalen. Het is dus uit een hecht echtpaar dat Louis en zijn vier broers en zussen, die allen jong sterven, geboren worden. Zijn ouders hebben een sterk geloof: op zekere dag vragen de soldaten aan kapitein Martin waarom hij zo lang geknield blijft zitten tijdens de Mis. Zijn antwoordt luidt: 'Omdat ik geloof'. Zijn verwanten zijn onder de indruk van de wijze waarop hij het Onze Vader bidt. Fanny is zeker ook een vrouw van gebed, zoals wij kunnen lezen in een citaat uit een brief aan haar zoon: 'Hoe vaak denk ik aan jou, wanneer mijn ziel, die zich richt naar God, het elan van mijn